Omelchenko T.V. Unity and differentiation of legal regulation of women's labour as the way to ensure gender equality- Article.

The modern scientific views and normative legal acts concerning the determination of unity and differentiation in the legal regulation of women's labour as the direction of gender equality ensuring was analyzed. The legal approach to the classification of the factors served as the foundation of women's labour legal regulation was determined. The concrete propositions for a new Labour Code of Ukraine, including the necessity of separation the social roles not only women but also others involved in the upbringing of children as a special factor differentiating labour legislation and to ensure gender equality were worked out.

Key words: unity of the women's legal regulation, differentiation of the women's legal regulation, factors of differentiation, legal status of woman-employee.

УДК 347.68(477)

І. П. Орлов,
здобувач кафедри цивільно-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та масових комунікацій Харківського національного університету внутрішніх справ

ЮРИДИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА СПАДКОВОГО ДОГОВОРУ

Стаття присвячена дослідженню спадкового договору шляхом визначення його юридичної характеристики, предмету та істотних умов. Аналізується місце спадкового договору в системі договорів.

Ключові слова: спадковий договір; набувач; відчужувач; зобов'язання.

Спадковий договір є одним із інститутів спадкового права, норми якого складають окрему главу Цивільного кодексу України (далі за текстом – ЦК України). Відповідно до ст. 1302 ЦК України за спадковим договором одна сторона (набувач) зобов'язується виконувати розпорядження другої сторони (відчужувача) і в разі його смерті набуває право власності на майно відчужувача.

Метою даної статті є визначення юридичної характеристики спадкового договору.

Слід відзначити, що питання юридичної характеристики спадкового договору було і залишається в цивілістиці дискусійним. Зокрема, в юридичній літературі немає єдності стосовно того, чи є досліджуваний договір

одностороннім чи двостороннім. З цього питання необхідно вказати на дві концепції, що протиставляються одна одній.

Прихильники першої – З. В. Ромовська [1, с. 244, 245], О. С. Захарова [2, с. 1076], Р. А. Майданик [3, с. 92], І. В. Жилінкова [4, с. V-3], О. П. Печений [5, с. 517], – стверджують, що спадковий договір є одностороннім, адже тягар договірних обов'язків покладено на одну сторону – набувача. У свою чергу відчужувач не зобов'язується передати майно у власність, оскільки у момент його смерті перехід права власності відбудеться вже без його волі. Окремо слід зупинитися на точці зору Л. К. Буркацького, який наголошує на тому, що спадковий договір є одностороннім правочином. Автор з цього приводу зазначає, що односторонній правочин може створювати обов'язки для особи, яка його вчинила. Утім, і на інших осіб можуть покладатися обов'язки за умови домовленості з цими особами або у випадках, встановлених законом. Отже, покладання обов'язку на другу сторону за певних умов може не змінювати односторонній характер правочину [6, с. 260].

Інші вчені наполягають на тому, що спадковий договір є двостороннім. Прихильниками такої концепції є, зокрема, В. В. Васильченко [7, с. 137, 138], Ю. О. Заіка [8, с. 116], В. Ю. Чуйкова [9, с. 5], Є. О. Рябоконь [10, с. 176, 177]. Двосторонній характер спадкового договору обґрунтовується ними тим, що права та обов'язки виникають у кожного з цих учасників, причому правам однієї сторони кореспондують обов'язки другої і навпаки.

Так, на думку Є. О. Рябоконя, аналіз правовідносин, що склалися між набувачем та відчужувачем свідчить про те, що у відчужувача існують не тільки права, а у набувача – не тільки обов'язки. Оскільки набувач отримує право власності на майно відчужувача, останній зобов'язаний не відчужувати майно, що є предметом договору, та вживати заходів, спрямованих на недопущення втрати, загибелі або псування цього майна. Оскільки обов'язки однієї сторони за договором нерозривно пов'язані з правами іншого контрагента, зазначені обов'язки відчужувача відповідають правам набувача вимагати їх виконання. Законодавець у главі 90 ЦК України не встановлює вичерпного переліку прав та обов'язків сторін. З наведеного Є. О. Рябоконь доходить висновку про двосторонній характер спадкового договору [10, с. 176, 177]. Приблизно такі ж аргументи наводить і інші учені.

Таке розмаїття протилежних за оцінкою міркувань науковців щодо одного і того ж договору викликає чимало труднощів на практиці. Уявляється справедливим, що у чинному ЦК України закріплена модель одностороннього спадкового договору. Це обумовлюється як дефініцією ст. 1302 ЦК України, так і змістом інших норм глави 90 ЦК України. Крім того, закон прямо покладає обов'язок лише на одну сторону договору – набувача. Згідно зі ст. 1305 ЦК України набувач у спадковому договорі може бути зобов'язаний вчинити певну дію майнового або немайнового характеру до відкриття спадщини або після її відкриття.

Викладений вище аргумент стосовно обов'язку відчужувача не відчужувати майно, що є предметом спадкового договору, видається досить спірним виходячи з наступного. За правилом ст. 1307 ЦК України на май-

но, визначене у спадковому договорі, нотаріус, який посвідчив цей договір, накладає заборону відчуження. А відтак, недоцільно говорити про покладення на відчужувача обов'язку утриматися від розпорядження майном, оскільки формально він не може вчинити таку дію внаслідок накладення заборони. Право власності на майно, що є предметом спадкового договору, переходить до набувача після смерті відчужувача поза його волею та взагалі після смерті останнього. А тому на відчужувача не покладається обов'язок щодо передачі майна.

З урахуванням таких обставин важко погодитися із А. Євстігнєєвим, який зазначає, що основним обов'язком відчужувача за ЦК України є передача майна у власність набувачеві. Причому, на його думку, це випливає не з норми ЦК України, яка безпосередньо визначає обов'язки відчужувача (така норма відсутня взагалі), а з загального положення ст. 1302, яке визначає дефініцію спадкового договору [11, с. 38, 39]. Примітно, що у ст. 1302 ЦК України мова йде лише про те, що набувач набуває право власності на майно відчужувача. Тобто на відчужувача не покладається обов'язок щодо передачі майна набувачеві. Вище вже відзначалося, що перехід права власності на майно, що є предметом спадкового договору, відбувається з моменту смерті відчужувача. А відтак зазначений перехід права власності не може бути пов'язаний з активними діями відчужувача, що унеможливлює покладення на останнього відповідного обов'язку.

У спадковому договорі відчужувач не має обов'язків. З моменту ж укладення цього договору на набувача покладається обов'язок вчинити певні дії в інтересах відчужувача, у свою чергу останній має право вимагати виконання дій, передбачених договором. Наведене характеризує спадковий договір як односторонній.

Що стосується реальності та консенсуальності спадкового договору, то в юридичній літературі можна зустріти полярні думки. Так, О. Шевченко зазначає, що обов'язок відчужувача сформульовано за законом таким чином, що йдеться про реальний договорів [12, с. 37]. У свою чергу Р. А. Майданик [3, с. 93], І. В. Жилінкова [4, с. V-3], В. В. Васильченко [7, с. 137], вважають, що спадковий договір є консенсуальним. І, нарешті, С. В. Мазуренко вказує на те, що спадковий договір може бути як реальним, так і консенсуальним [13, с. 111–113].

Конструкція ст. 1302 ЦК України побудована таким чином, що спадковий договір вважається укладеним з моменту досягнення згоди з усіх його істотних умов і тягне за собою виникнення прав та обов'язків сторін після втілення правочину у встановлену ст. 1304 ЦК України нотаріальну форму. В той час момент передачі майна у власність пов'язується із фактом смерті відчужувача.

У разі, якщо укладення договору пов'язувати з моментом смерті відчужувача та переходом права власності на його майно до набувача, то відчужувач немає підстав вимагати від набувача виконання ним своїх обов'язків, бо договір ще не укладено, а, отже, й не виникло договірне зобов'язання.

Якщо ж погодитися із О. Шевченко та С. В. Мазуренко щодо існування реального спадкового договору, то потрібно погодитися і з тим, що на підставі неукладеного договору (якщо у ньому зазначено про виконання певних дій набувачем після смерті відчужувача), нотаріус відповідно до нормативних приписів повинен накласти на майно відчужувача заборону відчуження. Утім законодавець не ставить існування договору в залежність від моменту виконання своїх обов'язків набувачем. Передача майна поставлена в залежність від події, що станеться у майбутньому – смерті відчужувача.

Наведене вище дозволяє зробити висновок про консенсуальний характер спадкового договору.

Щодо оплатності досліджуваного договору думки науковців єдині – спадковий договір відноситься до відплатних договорів. Таке твердження не викликає жодних сумнівів, оскільки про відплатність договору свідчить саме формулювання поняття спадкового договору, викладене у ст. 1302 ЦК України. Кожна сторона отримує від іншої зустрічне задоволення: набувач – у вигляді визначеного у договорі конкретного майна, а відчужувач – у вигляді відповідних дій майнового або немайнового характеру з боку свого контрагенту.

При цьому окремі вчені, в цілому погоджуючись із відплатним характером спадкового договору, віднаходять у ньому і безоплатні засади. Наприклад, Р. А. Майданик зазначає, що спадковий договір може бути оплатним або безоплатним залежно від суб'єктної спрямованості зустрічного надання. Оплатним є спадковий договір, у якому майнове надання однієї сторони вчиняється на користь іншої сторони. В даному випадку спадковий договір, що встановлює обов'язок набувача вчинити на користь відчужувача будь-яку дію майнового або немайнового характеру. Безоплатним є спадковий договір, укладений на користь третьої особи. Безоплатність такого спадкового договору полягає в тому, що відчужувач не отримує зустрічного надання з боку набувача [3, с. 92].

Зміст ст. 1302 ЦК України дозволяє дійти висновку про відплатний характер досліджуваного договору. Проте, відплатний характер спадкового договору не завжди відповідає загальновизнаній доктрині цивільного права. Слід вказати в цьому аспекті на два суттєві моменти.

По-перше, майнове задоволення вимог набувача здійснює не сам відчужувач, це має місце автоматично після його смерті.

По-друге, на набувача за договором може бути покладено зобов'язання щодо вчинення дій немайнового характеру (ст. 1305 ЦК України). Такі дії можуть супроводжуватися мінімальними матеріальними витратами або не супроводжуватися ними взагалі. Однак, і в цьому разі набувач набуде права власності на майно відчужувача.

Викладене вище дозволяє охарактеризувати спадковий договір як односторонній, консенсуальний та відплатний.

Надавши юридичну характеристику спадковому договору, необхідно визначити його предмет, адже саме предмет договору визначає сутність зобов'язання, що виникає між сторонами.

Стосовно предмету спадкового договору серед науковців немає єдності. З цього приводу можна відзначити наявність трьох основних позицій. Прихильники першої (А. С. Амеліна) [14, с. 20] визначають предмет спадкового договору як дії майнового або немайнового характеру, що має виконати набувач до відкриття спадщини чи після її відкриття.

Інші учені (Н. П. Шама [15, с. 9], Д. С. Кучеренко [16, с. 205]) наполягають на тому, що предметом зазначеного договору є майно, що переходить від відчужувача до набувача.

І, нарешті, прихильники третьої позиції відносять до предмету спадкового договору як майно відчужувача, що переходить до набувача, так і самі дії майнового та немайнового характеру, що має вчинити набувач [3, с. 99].

Окремо варто зупинитися на точці зору З. В. Ромовської, яка визначає об'єктом досліджуваного договору майно відчужувача. Вона робить такий висновок із змісту ст. 1302 ЦК України [1, с. 246]. Приблизно такої думки дотримується і А. Євстігнєєв [11, с. 39]. Тобто в конкретному випадку дослідники розглядають спадковий договір як зобов'язальне правовідношення.

Таким чином, питання визначеності предмету спадкового договору остаточно не вирішено, що вимагає ретельного наукового аналізу та розвідок в цьому напрямі.

Уявляється правильним, що при визначенні предмету спадкового договору має бути враховане, по-перше, майно відчужувача, оскільки саме це майно викликає інтерес набувача, і, як наслідок – він вступає в договірні відносини з відчужувачем саме з цього приводу. По-друге, не варто випускати з поля зору і дії майнового та немайнового характеру, які зобов'язаний вчинити набувач на корить відчужувача, адже саме з приводу таких дій вступає в договірні відносини віждчужувач. Таким чином, справедливим уявляється висновок про те, що предмет спадкового договору становить як майно відчужувача, так і дії набувача. Підкреслимо, що у ст. 1306 ЦК України предметом спадкового договору визнається майно відчужувача.

Майно відчужувача, з приводу якого сторони вступають в договірні відносини, є підстави розглядати як основний предмет договору. У главі 90 ЦК України розрізняються три ситуації: 1) предметом спадкового договору є майно, що перебуває в приватній власності особи; 2) предметом спадкового договору є майно, що перебуває в особистій власності одного з подружжя; 3) предметом спадкового договору є майно, що належить подружжю на праві спільної сумісної власності.

Додатковим предметом спадкового договору виступають дії набувача майнового або немайнового характеру щодо виконання особистого розпорядження відчужувача відповідно до умов спадкового договору.

Як зазначає С. В. Мазуренко, у відносинах на підставі спадкового договору об'єднані два договори: 1) договір про виконання дій набувачем, який породжує відповідні зобов'язання, змістом яких є дії набувача; 2) договір

про передачу права власності на майно відчужувача після його смерті [17, с. 10].

Законодавець не визначив договірного типу, до якого відноситься спадковий договір. Специфіка спадкового договору права полягає в тому, що він не належить до жодної з відомих цивільному законодавству поіменованих груп договорів. У ЦК України зберігається наукове обґрунтована і перевірена практикою система розташування окремих видів договорів залежно від їх основного правового результату, якого добиваються сторони, укладаючи той чи інший договір. За таким критерієм договори класифікуються наступним чином: договори про передачу майна у власність; договори про передачу майна у тимчасове користування; договори про виконання робіт; договори про передачу результатів творчої діяльності; договори про надання послуг; договори про спільну діяльність.

Визначаючи місце спадкового права в системі договорів, слід погодитися з тими дослідниками, які відносять його до групи договорів, спрямованих на передачу майна у власність. Так, І. В. Жилінкова відзначає, що за своєю типовою належністю спадковий договір має розглядатися як різновид договорів про передачу майна у власність. Його місце серед договорів свого типу. Спадковий договір мав би бути закріплений поряд із договорами ренти та довічного утримання (гл. 56, 57 ЦК України). Вказані договори поєднує те, що їх метою є передача майна у власність, яке так чи інакше пов'язане з фактом смерті однією із сторін договору [4, с. V-2]. Є. О. Рябоконь аналогічно наголошує на тому, що за змістом глави 90 ЦК України випливає, що спадковий договір, маючи таку назву, тим не менш не є підставою для виникнення права на спадкування, а має бути віднесений до групи договорів, спрямованих на передачу майна у власність [10, с. 180].

Дійсно, передача майна відчужувача у власність набувача є основним предметом досліджуваного договору, що зумовлює віднесення його до договорів відповідного типу – договорів, спрямованих на передачу майна у власність. Крім того, розташування глави 90 у книзі шостій ЦК України є досить умовним, адже спадковий договір взагалі не опосередковує спадкові правовідносини та не є підставою їх виникнення. Оскільки укладення вказаного договору є підставою виникнення зобов'язального правовідношення між відчужувачем та набувачем, було б логічніше розмістити норми, що його регулюють, у книзі п'ятій ЦК України. Наведене цілком узгоджується із позицію Верховного Суду України про те, що перехід майна від відчужувача до набувача на підставі спадкового договору не є окремим видом спадкування (п. 28 Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про спадкування).

Утім, стосовно типології спадкового договору висловлюються й інші думки. Зокрема, Р. А. Майданик вказує, що спадковий договір не належить до жодної з відомих вітчизняному цивільному праву поіменованих груп договорів. Спадковий договір виокремлюють за ознаками особливого характеру вираження волі, комплексності елементів різних правовідносин,

ретроспективного характеру виникнення правовідносин, невідповідності звичайному розумінню договірних відносин цивільного права [3, с. 98].

Враховуючи, що спадковий договір не регулює відносин спадкування, важко погодитися з тими авторами, які виступають за виділення обов'язкової частки з майна, що виступає предметом спадкового договору [7, с. 138]. Майно, що є предметом спадкового договору та перебуває у власності відчужувача, після смерті останнього виводиться зі складу спадкової маси, а відтак, на таке майно не можуть претендувати особи, які мають право на обов'язкову частку у спадщині.

Крім того, набувач не відповідатиме по боргах відчужувача після смерті останнього в порядку ст. 1282 ЦК України, адже набувач не є спадкоємцем і відносини правонаступництва тут не виникають.

Далі необхідно зупинитися на змісті цього договору. Зміст договору відповідно до ст. 628 ЦК України становлять умови (пункти), визначені на розсуд сторін і погоджені ними, та умови, які є обов'язковими відповідно до актів цивільного законодавства. Отже, зміст договору становлять ініціативні та обов'язкові умови. Що стосується обов'язкових умов спадкового договору, то слід зауважити наступне. Обов'язковою умовою будь-якого договору має бути умова про предмет договору. Вище вже наголошувалося на тому, що основним предметом спадкового договору є майно відчужувача, а додатковим – дії набувача щодо виконання розпоряджень відчужувача.

Крім того, з формальної сторони обов'язковою умовою може вважатися будь-яка умова, закріплена в актах цивільного законодавства (передусім в ЦК) стосовно конкретного виду поіменованого договору. Але при цьому слід керуватися правилами ст. 6 ЦК України щодо співвідношення в договірній сфері актів цивільного законодавства і договору. Найважливішим серед них є правило, згідно з яким сторони в договорі можуть відступати від положень актів цивільного законодавства і врегулювати свої відносини на власний розсуд. Це пов'язано з тим, що договірним відносинам у сфері приватного права притаманним має бути саморегулювання. При саморегулюванні сторони можуть діяти виключно на свій розсуд і не вважаються пов'язаними імперативними приписами актів цивільного законодавства [18, с. 56–61].

З цього загального правила є й винятки, передбачені в ч. 3 ст. 6 ЦК України. Сторони в договорі не можуть відступати від положень актів цивільного законодавства, якщо в них прямо вказано про це, а також у разі, якщо обов'язковість для сторін положень цих актів випливає з їх змісту або із суті відносин між сторонами. Викладене правило значно звужує питому вагу обов'язкових умов навіть поіменованих договорів. Що ж стосується непоіменованих договорів, то їх зміст складають виключно ініціативні умови, тобто умови, запропоновані і погоджені сторонами на власний розсуд. При цьому сторони, формулюючи умови договору, можуть використовувати відповідні положення ЦК України.

Положення глави 90 ЦК України дозволяє зробити висновок про існування однієї істотної умови спадкового договору – умови про предмет. Крім того, істотними умовами спадкового договору визнаватимуться й інші умови, на включенні яких до змісту договору наполягає хоча б одна сторона.

С. Я. Фурса та Є. І. Фурса пропонують істотною умовою спадкового договору вважати регламентацію строку переходу права власності, коли і виконання зобов'язання, і перехід права власності обумовлюються в договорі часом – після смерті відчужувача. На думку авторів, перехід права власності має слідувати лише за виконанням зобов'язання, про що має бути чітко зазначене в договорі, оскільки інакше набувач може відмовитися або прострочити виконання зобов'язання. Це положення стосуватиметься випадків, коли набувач за договором буде зобов'язаний поставити пам'ятник відчужувачу, а зазвичай це робиться через рік після смерті відчужувача, надавати утриманням третім особам [19, с. 107]. Утім, з наведеною позицією погодитися важко, адже ст. 1302 ЦК України прямо встановляє, що право власності на майно відчужувача виникає в разі його смерті. Тобто момент переходу права власності законом чітко пов'язане з днем смерті відчужувача, що термінологічно означає добу (двадцять чотири години), у якій настала смерть. Переносити ж такий момент на майбутнє має наслідком руйнування правової конструкції спадкового договору, визначеної законом.

Викладене у даній статті дозволяє зробити ряд висновків, основні з яких полягають у наступному. Спадковий договір є одностороннім, консенсуальним та відплатним. Досліджуваний договір має основний та додатковий предмет. До основного предмету відноситься майно відчужувача, з приводу якого сторони вступають в договірні відносини. Додатковим предметом спадкового договору виступають дії набувача майнового або немайнового характеру щодо виконання особистого розпорядження відчужувача відповідно до умов спадкового договору. Істотною умовою спадкового договору є умова про предмет.

Література:

1. Ромовська З. В. Українське цивільне право. Спадкове право: Підручник / З. В. Ромовська. – К. : Алерта ; КНТ ; ЦУЛ, 2009. – 264 с.
2. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: У 2-х т. / за ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнєцової, В. В. Луця. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – Т. ІІ. – 1088 с.
3. Майданик Р. А. Спадковий договір у цивільному праві України / Р. А. Майданик // Університетські наукові записки. Часопис Хмельницького університету управління та права. – 2007. – № 2 (22). – С. 90–105.
4. Жилінкова І. В. Актуальні питання спадкового права України : матеріали до семінару / Жилінкова І. В. – Харків : Ксилон, 2009. – 340 с.

5. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням позицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). – Т. 12: Спадкове право / За ред. проф. І. В. Спасибо-Фатєєвої. – Серія «Коментарі та аналітика». – Х. : ФО-П Колісник А. А., 2009. – 544 с.
6. Буркацький Л. К. Спадкове право України: теорія, коментарі, практика, зразки заяв: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. К. Буркацький. – К. : Вид. Дім «Ін Юре», 2008. – 384 с.
7. Васильченко В. В. Юридична сутність інституту спадкового договору та його місце в системі цивільного права / В. В. Васильченко // Право України. – 2003. – № 7. – С. 137–140.
8. Заіка Ю. О. Спадкове право України : Навч. посіб / Ю. О. Заіка. – К. : Істина, 2006. – 216с.
9. Чуйкова В. Правова характеристика спадкового договору / В. Чуйкова // Підприємництво, господарство і право. – 2005. – № 4. – С. 3–7.
10. Заіка Ю. О., Рябоконь Є. О. Спадкове право : навч. посіб. / Ю. О. Заіка, Є. О. Рябоконь. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 352 с.
11. Євстігнєєв А. Деякі аспекти спадкового договору / А. Євстігнєєв // Юридичний журнал. – 2005. – № 10. – С. 38–40.
12. Шевченко О. Заповіт як підстава спадкування / О. Шевченко // Підприємництво, господарство і право. – 2003. – № 8. – С. 37–39.
13. Мазуренко С. В. Особливості укладення спадкового договору / С. В. Мазуренко // Право України. – 2004. – № 2. – С. 111– 114.
14. Амеліна А. С. Поняття та ознаки спадкового договору / А. С. Амеліна // Право та управління. – 2011. – № 1. – С. 17–23.
15. Шама Н. П. Спадковий договір в цивільному праві України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / Н. П. Шама. – Львів, 2008. – 16 с.
16. Кучеренко Д. С. Спадковий договір: теорія і практика / Д. С. Кучеренко // Часопис Київського університету права. – 2010. – № 4. – С. 201–206.
17. Мазуренко С. В. Спадковий договір у цивільному праві України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / С. В. Мазуренко. – Одеса, 2004. – 20 с.
18. Сібільов М. М. Співвідношення актів цивільного законодавства і договору та базові моделі регулювання договірних відносин за чинним Цивільним кодексом України / М. М. Сібільов // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. – 2004. – № 4 (12). – С. 56–61.
19. Спадкове право: Нотаріат. Адвокатура. Суд : [наук.-практ. посіб.] / [С. Я. Фурса, Є. І. Фурса, О. М. Клименко та ін.]; за заг. ред. С. Я. Фурси. – К. : Видавець Фурса С. Я. : КНТ, 2007. – 1216 с.

Орлов И. П. Юридическая характеристика наследственного договора. – Статья.

Статья посвящена исследованию наследственного договора путем определения его юридической характеристики, предмета и существенных условий. Анализируется место наследственного договора в системе договоров.

Ключевые слова: наследственный договор; приобретатель; отчуждатель; обязательство.

Orlov I.P. Legal description of the hereditary contract. – Article.

The article is devoted to the study of hereditary contract by determining its legal characteristics, subject and significant conditions. Analyzed the place of the hereditary contract in the contract system.

Key words: hereditary contract, alienator, acquirer; obligation.

УДК 349.22

А.О. Падалка,
юрисконсульт управління правового забезпечення діяльності Банку Юридичного департаменту публічного акціонерного товариства «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК»

НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИДІВ ЗАХИСТУ ПРАВ ПРАЦІВНИКІВ

В статті розглянуто проблемні питання щодо вдосконалення видів захисту трудових прав працівників, запропоновано шляхи їх подолання на основі норм чинного законодавства.

Ключові слова: працівник, види захисту, трудові права, вдосконалення.

Проблема захисту трудових прав працівників відноситься до числа найбільш пріоритетних наукових напрямків, які ніколи не перестають привертати увагу дослідників. Саме тому метою даної статті є визначення проблемних питань щодо вдосконалення видів захисту трудових прав працівників та на цій основі запропонувати шляхи їх подолання на основі норм чинного законодавства.

Враховуючи зазначені вище положення, питання щодо вдосконалення захисту трудових прав працівників набуває особливої актуальності, що, на нашу думку, має відбуватись у двох напрямах: по-перше, вдосконалення діяльності суб'єктів захисту трудових прав; по-друге, вдосконалення юридичного підґрунтя видів захисту трудових прав працівників.

Щодо першого напрямку, то досягнути ефективного захисту трудових прав працівників за трудовим законодавством України неможливо без ефективної реорганізації органів, метою діяльності яких є такий захист, а